

4. GEMEENTELIJKE ADMINISTRATIE

4.1. INLEIDING

De dienst vreemdelingenzaken van de gemeente waar de vluchteling zich vestigt, is verantwoordelijk voor de persoonsgebonden administratie die verband houdt met aanvragen door vreemdelingen rond nationaliteit, verblijfskaart en arbeidskaart.

De eerste keer dat vluchtelingen zich melden, zal het wat tijd en energie vragen om alle juiste documenten binnen te brengen. Elke gemeente heeft een **lijst met documenten** die de vluchteling moet meenemen (zoals bijvoorbeeld het attest van erkenning als vluchteling of Subsidiare Bescherming, je oud attest van immatriculatie of je bijlage 25 of 26, pasfoto's, huurcontract). Die lijst kan op voorhand opgevraagd worden. In sommige gemeenten vraagt de gemeentelijke administratie daarnaast ook een conformiteitsattest in verband met de kwaliteit van je huis of appartement.

Van de gemeente krijgt de vluchteling dan het **bewijs van inschrijving**, wat nodig is voor onder andere OCMW en ziekteverzekering. Pas na de inschrijving komt de steun bij het OCMW in orde.

4.2. PROBLEMEN

- Er zijn vaak **lange wachttijden vooraleer het Commissariaat-generaal voor de Vluchtelingen en Staatlozen (CGVS) het officieel document** van de erkenning als vluchteling **aflevert**. In principe kunnen vluchtelingen zonder dat attest geen identiteitsdocument aanvragen om verblijfsrecht en daaraan verbonden rechten te openen.
- Ook de **procedure voor inschrijving in het vreemdelingenregister en de toekenning van de elektronische identiteitskaart kan even duren**, zeker in de grote steden. Daaruit volgen problemen om bepaalde rechten te openen: maatschappelijke integratie, ziekteverzekering, bankrekening ...
- Bovendien moet de nieuwkomer een **woning** hebben om zich via de gemeente in het vreemdelingenregister in te schrijven en een elektronische identiteitskaart aan te vragen. Hij moet zijn adres bewijzen met een geldig huurcontract (en soms ook een conformiteitsattest). Na de aanvraag levert de gemeente een document '**bijlage 15**' af en draagt de politie op om een woonstcontrole te doen. Vooral in grote steden duurt het meerdere weken vooraleer de politie komt. Pas daarna wordt een identiteitsdocument opgemaakt.
- De **toegankelijkheid van en de behandeling door de diensten** zijn verschillend van gemeente tot gemeente. Zo mag je bij de gemeente Geel bellen voor een afspraak, in Antwerpen moet je een afspraak per mail aanvragen via hun website.

4.3. TIPS

- De overheid voerde een **extra gemeentelijke taks in voor de administratie rond de afhandeling van de verblijfskaarten**. Vluchtelingen en bijkomend beschermden, hun echtgenoten of partners en hun kinderen zijn hiervan vrijgesteld.⁵⁷
- Nieuwkomers kunnen niet voor iedere vraag of probleem een afspraak maken of het openbaar vervoer pakken om naar de officiële diensten van OCMW of CAW gaan. Ze kunnen hun **vragen stellen aan vrijwilligers** met wie ze vertrouwd zijn.
- **Vrijwilligers spreken bij voorkeur Nederlands met de vluchtelingen**. Een andere taal kan natuurlijk gebruikt worden als de vluchteling de boodschap echt niet begrijpt. **Bij de gemeentelijke administratie is dit echter zelden toegelaten**. Dat geeft een probleem wanneer de taalvaardigheid van de nieuwkomer nog niet voldoende is om de communicatie over iets gecompliceerdere onderwerpen te verstaan of te begrijpen wat er gedaan of uitgevoerd moet worden.
- In die situatie moet de nieuwkomer **een tolk meenemen** naar het gemeentelijk loket. Vaak **vraagt de vluchteling liever een vrijwilliger** die hij al kent **mee** naar de gemeentediensten. Soms erkent de ambtenaar deze brugfunctie. Als de nieuwkomer zijn vragen samen met een vertrouwde begeleidende vrijwilliger kan aangeven, wordt de vraagstelling duidelijker en kan de ambtenaar meer adequaat op zoek gaan naar de gepaste oplossing. Een interessante oplossing is dat **vrijwilligers die zelf ervaringsdeskundige** zijn en de taal al genoeg onder de knie hebben ook kunnen optreden als tolk. Hen betrekken in het vrijwilligerswerk is met andere woorden een grote meerwaarde. Het is ook een voorbeeld dat een vluchteling zich op termijn zelf kan redden als hij de taal machtig is.
- De **Werkgroep Vluchtelingen Gent** vat deze tips treffend samen: *“Begeleid vluchtelingen en wijs de weg in onze samenleving en in de doolhof van de administratie. Verdedig en bepleit zo nodig hun belangen. Neem taken op die andere diensten om uiteenlopende redenen niet aankunnen.”*

57 Zie dofi.ibz.be/sites/dvzoe/NL/nieuws/Pages/De_bijdrage.aspx